

1

אידאולוגיה ותעמולה

1. מה היה מקומה של ברית המועצות באידאולוגיה הנאצית?
2. כיצד תפסה האידאולוגיה הנאצית את יהודי ברית המועצות?
3. מה היו דרכי הפעולה של הגרמנים בשטחי הכיבוש של ברית המועצות?
4. במה מואשמים היהודים לפי התעמולה הנאצית?

הערכה הופקה בתמיכתה הנדיבה של קרן "ג'נסיס"

בספרו מיין קאמפף ("מאבקיי"), כתב היטלר על עיקרון "מרחב המחיה":

"רק מרחב מחיה מספיק בגודלו מבטיח בעולם הזה את חופש הקיום לעם... [...] או שגרמניה תהיה מעצמה עולמית או שלא תהיה גרמניה כלל... אנו ממשיכים בנקודה שהפסקנו בה לפני 600 שנה... אנו מפסיקים את התנועה הגרמנית לדרום ולמערב ומפנים את מבטינו למזרח... אם אנו מדברים היום על אדמה באירופה, אנו חושבים בעיקר על רוסיה ועל המדינות... הגובלות עמה... כאן נראה שהגורל רצה לתת לנו אות. בבולשביזם הרוסי עלינו לראות ניסיון שעשו היהודים להשיג שלטון עולמי במאה העשרים..."

מתוך: Adolf Hitler, *Mein Kampf*, Boston, Sentry Edition, pp. 643-646, 654-655, 661. כפי שמופיע אצל יצחק ארד, תולדות השואה: ברית המועצות והשטחים המסופחים, יד ושם, ירושלים, 2004, עמ' 87.

"עכשיו הגיעה השעה לפעולה הכרחית נגד המזימה הזאת של מחוללי המלחמה היהודים-האנגלו-סכסים ומנהיגיהם היהודים של הבולשביקים במוסקבה..."

(מתוך ההודעה של יוזף גבלס, שר התעמולה הנאצי וראש משרד הרייך לתעמולה ולהשכלת העם, על הפלישה הגרמנית לברית המועצות ב־22.6.1941)

מתוך: Institut Istorii SSSR AN Dokumenty i Materialy Inv. 148, pp. 19-23, 26-27. כפי שמופיע אצל יצחק ארד, תולדות השואה: ברית המועצות והשטחים המסופחים, יד ושם, ירושלים, 2004, עמ' 169.

מתוך דבריו של קרל יגר, מפקד אייזנצקומנדו 3

קודם שפלושו הגרמנים לברית המועצות ב־22 ביוני 1941, כינסה ההנהגה הנאצית דיונים מספר. קרל יגר שהיה מפקד אייזנצקומנדו 3, סיפר לאחר המלחמה על חילופי דברים בעניין היהודים, שעלו בפגישות אלו:

"כזכור לי, שבועות אחדים לפני תחילת מסע המלחמה לרוסיה, הוזמנתי לשיחת מפקדים שהתקיימה ב־RSHA ברחוב פרינץ אלברט בברלין... היו שם בערך כ־50 מפקדי ס"ס... אני זוכר רק שהיידריך הצהיר בנאומו שאם תפתח מלחמה ברוסיה, יש צורך להוציא להורג את כל היהודים. עלי לציין שאיני זוכר אם הוא אמר שיש לחסל "את כל היהודים" או "את היהודים". אני זוכר עוד שאחד הנוכחים שאל בפשטות: "עלינו לירות ביהודים?" ועל כך השיב לו היידריך: "זה מובן מאליו"."

מתוך: Hans-Heinrich Wilhelm, *Rassenpolitik und Kriegführung*, Passau, 1991, pp. 186-197. כפי שמופיע אצל יצחק ארד, תולדות השואה: ברית המועצות והשטחים המסופחים, יד ושם, ירושלים, 2004, עמ' 151.

כבר ביום הראשון של המלחמה נגד ברית המועצות ב-22.06.1941, הפיצו הגרמנים כרוז אל "עמי ברית המועצות". בכרוז זה כתבו הגרמנים לאזרחים שכבשו:

"במלחמת העולם הראשונה הוכרחתם לקבל עליכם את הסבל הנוראי ביותר... לפיכך, אין פלא שאחריה גירשתם את הצאר וביקשתם לחיות בשלום, בחופש ובשגשוג. נתתם את אמונתם בפושעים, שבהנהלתם של יהודים מכל העולם הציפו את מולדתכם. הם מעלו באמונתם. הבולשביזם ניצח. בתמורה לא קיבלתם שלום, חופש ושגשוג, אלא נזרקתם לדיקטטורה של טרוצקי... ושותפי פשע אחרים של לנין וסטלין... היום ברית המועצות כולה היא בית סוהר אחד גדול. כנופיית העיתונאים היהודים... מרמים אתכם יום יום בעניין החיים השוררים בגרמניה. האמת היא זאת: אדולף היטלר, מנהיג גרמניה, גירש את כל המנצלים, יהודים וספסרים. היום ניתנה לכם הזדמנות לראשונה, לעשות אותו דבר בארצכם. תוכלו לשוב ולעבוד בלי פחד מן המלשין היהודי-הבולשביקי... עליכם לדעת שהאליל מן הקרמלין אינו אלוהים אלא תליין של עמים שדיכא. הבולשביזם שלו כונן את שלטון היהודים והסב סבל נוראי שגרם למיליוני נפגעים... גרשו את הקומויסרים היהודים... הגרמנים ישחררו אתכם מהטרור היהודי-הבולשביקי!..."

מתוך: יצחק ארד, תולדות השואה: ברית המועצות והשטחים המסופחים, יד ושם, ירושלים, 2004, עמ' 170.

מדבריו של הגנרל אריך פון מנשטיין, מפקד הארמייה ה-11 של הצבא הגרמני,

20.11.1941

"מאז 22 ביוני עומדת האומה הגרמנית בעיצומו של קרב לחיים ולמוות... השיטה היהודית-בולשביקית חייבת להימחק אחת ולתמיד"

מתוך: Hans-Heinrich Wilhelm, Rassenpolitik und Kriegführung, Passau, 1991, pp. 186-197.
כפי שמופיע אצל יצחק ארד, תולדות השואה: ברית המועצות והשטחים המסופחים, יד ושם, ירושלים, 2004, עמ' 151.

מתוך דבריו של גנרל המשטרה פאול שייר על תהליך קבלת ההוראות לחיסול האוכלוסייה האזרחית בשטחי ברית המועצות הכבושים:

את ההוראות לחיסול המוני של אוכלוסיית קייב קיבלתי מדאלוגה [ממלא מקומו של הימלר] מברלין ומפרוצמן ברובנו. אבל אז עדיין לא נמסרו לי כל הפרטים. הוראה יותר ברורה וקונקרטית על השמדת האזרחים הסובייטים נתן הימלר בהתייעצות עם מוסדות הענישה הגרמניים באוקראינה, שהתקיימה בחודש יוני 1942 במטוה של הימלר שהיה ממוקם ביער הסמוך לז'יטומיר. את הישיבה ניהל הימלר עצמו. הוא נשא הרצאה בת שעה וחצי, ובה אמר שהתפקיד שלנו של גורמי ההענשה, הוא לטהר את הטריטוריה של אוקראינה למען האוכלוסייה העתידית של הגרמנים. לאסור ולהשמיד עוד ועוד אנשים באצטלה של מאבק נגד התנועה האנטי-גרמנית.

מתוך: זאכאר טרובאקוב, הסוד של באבי יאר, יד ושם, 2013, עמ' 93.

”מוות”

מגפת ההרג היהודית בולשביקית”

מתוך ארכיון יד ושם

”חייל בצבא האדום! אתה הולך ”לשחרר” עמים?

”שחרר קודם את עצמך מהרודפים אותך!”

מתוך ארכיון יד ושם

"האוכל מפת לחמך..."

מתוך ארכיון יד ושם

"עם היהודים האלה - לא תשמין"

מתוך ארכיון יד ושם